

IZVEŠTAJ O RADU VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA SRBIJE ZA 2011. GODINU

- ❖ **Misija, ciljevi i zadaci**
- ❖ **Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u 2011. godini**
- ❖ **Saradnja sa visokoškolskim ustanovama i međunarodni internship programi**
- ❖ **Učešće članova i članica VDS u radu organa i tela međunarodnih i domaćih organizacija**
- ❖ **Osobe angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2011. godini**
- ❖ **Učešće članova i volontera VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu**
- ❖ **Medijsko istupanje članova VDS**
- ❖ **Posete stručnjaka i studenata iz inostranstva**
- ❖ **Donatori**

Beograd, novembar 2011. godine

Misija, ciljevi i zadaci

Viktimološko društvo Srbije (VDS) je nezavisno i neprofitno udruženje građana, koje je osnovano 12. novembra 1997. godine s ciljem da okupi što veći broj istraživača, eksperata i aktivista zainteresovanih da rade na razvoju viktimologije i unapređenju prava i zaštite žrtava kriminaliteta, rata i kršenja ljudskih prava, bez obzira na njihov pol, versku i religijsku pripadnost, politička opredeljenja ili druge karakteristike.

Viktimološko društvo je član Svetskog viktimološkog društva od 1999. godine, a od 2004. godine i Evropske pomoći žrtvama. Od decembra 2005. godine VDS je član ISPAC-a (International Scientific and Professional Advisory Council of the United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme) - Međunarodnog naučnog i profesionalnog savetodavnog tela u okviru Programa Ujedinjenih nacija za sprečavanje kriminaliteta i krivično pravo, a od 2009. godine i Međunarodne mreže organizacija koje se bore protiv nasilja vatrenim oružjem (IANSA). Viktimološko društvo Srbije je član Evropskog pokreta u Srbiji, Republičkog tima za borbu protiv trgovine ljudima i Inicijative za zakonsku zabranu i zaštitu dece od telesnog kažnjavanja u Srbiji. VDS je osnivač i član Zajedničke akcije ZA istinu i pomirenje.

Glavne aktivnosti VDS su:

- Predlaganje izmena i dopuna zakona i zalaganje za njihovu primenu;
- Praćenje položaja žrtve u krivičnom postupku (monitoring);
- Pomoć i podrška žrtvama kriminaliteta;
- Naučno istraživanje različitih oblika viktimizacije, njihovih posledica i načina prevencije, kao osnove za dalje kreiranje odgovarajuće politike u pogledu poboljšanja položaja žrtava kriminaliteta i rata i zaštite njihovih prava;
- Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima;
- Istina i pomirenje;
- Izdavačka delatnost;
- Organizovanje naučnih i stručnih skupova i
- Edukacija.

U ovim aktivnostima ogleda se kontinuitet rada Društva na ostvarivanju dugoročnih ciljeva u pogledu poboljšanja položaja žrtava, stvaranja novih institucija, vladavine prava i prevencije kriminaliteta i konflikata.

Tokom proteklih četrnaest godina rada, Viktimološko društvo je ostvarilo saradnju u nizu zemalja u centralnoj i istočnoj Evropi, kao što su Mađarska, Slovačka, Češka Republika, Hrvatska, Slovenija, BiH, Makedonija, Albanija, Ukrajina, Moldavija, Rumunija, Bugarska, ali i sa zemljama Zapada – Velikom Britanijom, Severnom Irskom, Belgijom, Holandijom, Italijom, Francuskom, Austrijom, Norveškom, Švedskom, Nemačkom, SAD, kao i sa organizacijama i ekspertima iz Južne Afrike, Australije, Indije i Japana.

Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u 2011. godini

❖ Članstvo u VDS, informisanje članova VDS i javnosti o projektima i drugim aktivnostima

U 2011. godini u VDS su se učlanila 4 nova člana. Viktimološko društvo Srbije trenutno ima 124 člana, od čega 8 počasnih.

Tokom 2011. godine, članovi VDS, koji su na mailing listi Društva *VDS info*, dobijali su redovno informacije o projektima koji su u toku, publikacijama koje su izašle iz štampe, skupovima koje je VDS organizovalo ili kojima su prisustvovali članovi i članice VDS, potom o aktivnostima Evropske pomoći žrtvama, viktimološkim i drugim skupovima koji se organizuju, kao i o drugim aktivnostima Viktimološkog društva Srbije.

I tokom 2011. godine redovno je ažuriran web site Društva na kome se mogu naći sve informacije o radu Društva – projektima, publikacijama, skupovima i slično. Informacije su dostupne na srpskom i engleskom jeziku. Za održavanje web site-a zadužena je Tatjana Orelj.

Istupanjem članova Društva u medijima doprinosi se povećanju vidljivosti Društva i njegovih aktivnosti.

Sve aktivnosti vezane za članstvo, njihovo informisanje i održavanje web site-a su samofinansirajuće.

❖ Biblioteka VDS

Tokom 2011. godine uvećavan je fond knjiga. VDS biblioteka trenutno raspolaže sa 1290 naslova iz domena viktimologije, prava, kriminologije, studija roda, istine i pomirenja, ljudskih prava, restorativne pravde i drugih oblasti. Pored toga, VDS biblioteka raspolaže i sa velikim brojem časopisa, od kojih 11 časopisa VDS dobija redovno, putem razmene ili na drugi način (Revija za kriminologiju i krivično pravo, Perjanik, Kriminologija i socijalna integracija, Revija za kriminalistiku in kriminologiju, Pravda u tranziciji, Contemporary Justice Review, Revija za bezbednost, Bezbednost Zapadnog Balkana, European Journal of Criminology, Feminist Review, Aktuelnosti). Najzad, biblioteka VDS raspolaže i sa bogatim izborom audio i video materijala.

VDS biblioteka je dostupna svim članovima Društva. Od novembra 2007. godine korišćenje biblioteke uključeno je u cenu članarine, dok osobe koje nisu članovi VDS mogu da se učlane u biblioteku. Članarina iznosi 400,00 dinara za studente osnovnih studija i studente poslediplomskih studija koji nisu zaposleni, a 800,00 dinara za ostale.

Od 2007. godine, u biblioteku VDS su se učlanile 73 osobe. Tokom 2011. godine, pored članova i članica VDS, biblioteku je koristilo 43 lica, od toga 40 studenata. Tokom 2011. godine izdato je ukupno 135 knjiga.

Sadržaj VDS biblioteke dostupan je na web site-u Društva www.vds.org.rs

Nabavka knjiga za biblioteku se najvećim delom ostvaruje putem poklona. Poslovi u vezi sa održavanjem i korišćenjem biblioteke su samofinansirajući i volonterski. Tokom 2011. godine za VDS biblioteku bio je zadužen Bejan Šaćiri.

❖ Zalaganje za izmene zakona i prakse

Projekat „Kampanja Ne dozvolimo da žrtve nasilja u porodici budu tretirane kao kriminalke, a nasilnici kao žrtve“

U 2011. godini nastavljeno je sa realizacijom aktivnosti u okviru projekta „*Kampanja Ne dozvolimo da žrtve nasilja u porodici budu tretirane kao kriminalke, a nasilnici kao žrtve*“. VDS je nastavilo da pruža podršku ženi, koja je bila višegodišnja žrtva nasilja u porodici i s tim u vezi se obraćala službi za žrtve Viktimološkog društva Srbije *VDS info i podrška žrtvama*, a koja je potom optužena za krivično delo nasilje u porodici. Aktivnosti tokom 2011. godine su uključile praćenje suđenja u postupku u kome je ova žena bila oštećena, obraćanje Apelacionom sudu u Beogradu, pružanje emotivne podrške tokom suđenja i boravka u pritvoru, kao i kontaktiranje KPZ za žene u Požarevcu vezano za davanje informacija o uslovnom otpustu. U realizaciju projekta neposredno su bili uključeni prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Jasmina Nikolić, volonteri-ke Službe VDS info i podrška žrtvama i advokatica Tijana Kostić. Uz to, u realizaciji projekta saradivalo se i sa Savetovalištem protiv nasilja u porodici.

Realizaciju projekta finansirao je Rekonstrukcija ženski fond.

❖ **Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima**

Obeležavanje Međunarodnog dana žrtava

U cilju obeležavanja Međunarodnog dana žrtava, Viktimološko društvo Srbije je, u saradnji sa Mrežom „Žene protiv nasilja“, 22. februara 2011. godine u Beogradu održalo konferenciju za štampu pod nazivom *SOS za SOS - Ne dozvolimo da žrtve nasilja ostanu same!* Uvodna izlaganja na konferenciji za štampu su imale:

- Jasmina Nikolić (rukovoditeljka službe VDS info i podrška žrtvama): *Međunarodni dan žrtava: značaj i obeležavanje u Srbiji*
- Dr Sanja Čopić (Viktimološko društvo Srbije): *Značaj i kapaciteti ženskih i drugih NVO u Srbiji*
- Jovanka Brkić (NVO Žene u akciji, Velika Plana): *Kako smo pomagale žrtvama nasilja i zašto to više ne možemo*
- Dragana Veljović (NVO Fenomena, Kraljevo): *Rezultati on-line istraživanja o problemima i potrebama ženskih/feminističkih udruženja u Srbiji i Analiza stanja SOS telefona organizacija članica Mreže ŽPN u Srbiji*

Ovogodišnjim obeležavanjem Međunarodnog dana žrtava želeli smo da skrenemo pažnju javnosti na veliki doprinos i kapacitete koje imaju NVO u Srbiji, sa posebnim osvrtom na one koje pružaju podršku žrtvama uopšte, a posebno ženama i deci žrtvama nasilja u porodici. Takođe smo želeli da iskažemo naše neslaganje i žaljenje zbog prestanka rada jednog broja NVO, koje su bile prinuđene da, zbog nedostatka finansijskih sredstava i nerazumevanja lokalne i šire društvene zajednice, prestanu sa radom.

Obeležavanje Međunarodnog dana žrtava 2011. godine je bila samofinansirajuća aktivnost.

Učešće na sajmu organizacija civilnog društva

Viktimološko društvo Srbije je bilo predstavljeno na ovogodišnjem Sajmu organizacija civilnog društva, koji je održan 2. i 3. juna 2011. godine na Trgu Nikole Pašića u Beogradu. Na štandu su tokom dva dana zaposleni i volonteri u VDS predstavljali našu organizaciju građanima i građankama i delili informativne brošure i publikacije.

Druga godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije Žrtve kriminaliteta i žrtve rata: međunarodni i domaći kontekst

Druga godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije pod nazivom *Žrtve kriminaliteta i žrtve rata: međunarodni i domaći kontekst*, održana je u hotelu Palace u Beogradu, 24. i 25. novembra 2011. godine.

Konferencija je imala za cilj da okupi stručnjake/stručnjakinje i istraživače/istraživačice, koji se iz perspektive različitih disciplina, teorijski i praktično, bave problemima žrtava kriminaliteta i rata, kao i da omogući konstruktivnu diskusiju, sveobuhvatnu razmenu i povezivanje različitih iskustava i znanja. Iskustva i problemi žrtava kriminaliteta i rata, kao i društveni odgovori na njih, bili su sagledani kako pojedinačno, tako i u međusobnoj povezanosti i sličnosti. Posebna pažnja bila je posvećena sagledavanju problema žrtava u kontekstu najnovijeg paketa mera EU i Saveta Evrope za zaštitu prava žrtava, Rezolucije UN 1325, kao i u vezi sa obavezama Srbije u pogledu utvrđivanja činjenica o ratnim zločinima i suočavanja s prošlošću. Ovogodišnja konferencija VDS imala je i pripremni karakter za Četrnaesti simpozijum Svetskog viktimološkog društva, koji će 2012. godine biti održan u Holandiji sa temom *Pravda za žrtve*.

Ovogodišnja Konferencija se odvijala kroz plenarne i tematske sesije, radionice i poster prezentacije. Plenarne sesije su bile posvećene sledećim temama: *Žrtve, viktimizacija i međunarodnopravna regulativa*; *Žrtve rata, tranziciona pravda i pomirenje*; *Žrtve kriminaliteta i rata: zakonodavstvo i praksa*; *Žrtve rata, pravo i institucije*. Izlagači/ce na plenarnim sesijama su bili:

- Prof. dr Liz Kelly, direktorka Odseka za studije zlostavljanja dece i žena, London Metropolitan Univerzitet (Velika Britanija)
- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka VDS i redovni profesor Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu (Srbija)
- Prof. dr Geoffroy de la Grandmaison, profesor na Fakultetu zdravstvenih nauka u Parizu (Francuska)
- Prof. dr Nataša Mrvić-Petrović, redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta Union u Beogradu (Srbija)
- Prof. dr Michael Humphrey, Odsek za sociologiju i socijalnu politiku, Univerzitet Sidnej (Australija)
- Prof. dr Estela Valverde, Mekvajer Univerzitet, Sidnej (Australija)
- Dr Ljubinka Petrović-Ziemer, Berghof institut za istraživanje konflikata, Berlin (Nemačka)
- Dr Nusreta Kepeš, Univerzitet u Zenici (BiH)
- Dr Anna Alvazzi del Frate, Istraživanje malokalibarskog oružja, Institut za međunarodne i razvojne studije, Ženeva (Švajcarska)
- Snežana Savić, sudija Apelacionog suda u Beogradu (Srbija)
- Axelle Reiter, Evropski univerzitetski institut, Firenca (Italija)
- Michelle Veljanovska, Odsek za sociologiju i socijalnu politiku, Univerzitet Sidnej (Australija)

Tematske sesije su bile posvećene sledećim temama: *Žrtve nasilja: prevencija i društvena reakcija*; *Žrtve kriminaliteta i društvena reakcija*; *Viktimizacija i društvena reakcija*; *Posebno osetljive kategorije žrtava* i *Posledice viktimizacije i zaštita žrtava*. Izlagači/izlagačice na tematskim sesijama bili su:

- Prof. dr Zorica Mršević, Institut društvenih nauka Beograd, Fakultet za evropske pravno-političke studije, Novi Sad
- Prof. dr Oliver Bačanović i mr Nataša Jovanova, Fakultet za bezbednost-Skolje (Republika Makedonija)
- Prof. dr Milanko Čabarkapa: Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu
- Doc. dr Stojanka Mirčeva, Fakultet za bezbednost-Skoplje (Republika Makedonija) i prof. dr Violeta Čačeva, Institut za sociološka, politikološka i pravosudna istraživanja, Univerzitet Sv. Ćirilo i Metodije, Skoplje (Makedonija)
- Doc. dr Dragana Batić, Fakultet bezbednosti-Skoplje (Republika Makedonija):
- Doc. dr Frosina Taševska-Remenski, Fakultet bezbednosti-Skoplje (Republika Makedonija)
- Doc. dr Nataša Tanjević, Fakultet za evropski biznis i marketing, Beograd

- Doc. dr Svetlana Niokoloska, Fakultet bezbednosti-Skoplje (Republika Makedonija)
- Dr Maria Alvanou (Grčka)
- Mr Biljana Milanović-Dobrota, prof. dr Marina Radić-Šestić, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Beograd
- Mr Ivana Vidaković i mr Sandrina Speh Vujadinović, I.A.N. Beograd
- Mr Dragan Obradović, Pravni centar za decu i maloletnike Valjevo
- Peter Strandell, Organizacija Sigurna Švedska, Štokholm (Švedska)
- Lepa Mladenović (Srbija)
- Jadranka Buljević, Osnovni sud u Novom Sadu (Srbija)
- Rada Grubić, Interkulturalna inicijativa, Berlin (Nemačka)
- Vesna Stevanović, Apelacioni sud u Nišu (Srbija)
- Filip Mirić (Srbija)
- Olivera Kuljić, Osnovni sud u Zrenjaninu (Srbija)
- Nikola M. Petrović, VMŠSS „Milutin Milanković“ i Viktimološko društvo Srbije, Bejan Šaćiri i Tamara Kljajić, Viktimološko društvo Srbije (Srbija)

Radionice su bile posvećene sledećim temama:

- *Evidentiranje i predstavljanje podataka o kriminalitetu i njihov značaj za žrtve* (predstavljanje rezultata rada na projektu „Razvoj metodologije evidentiranja kriminaliteta kao osnova efikasnih mera za njegovo suzbijanje i prevenciju“, br. 179044, koji finansira Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije. Rukovoditeljka projekta je prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović; moderatorke su bile dr Vesna Nikolić-Ristanović i dr Sanja Čopić). Na radionici su izlaganja imali:
 - Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović
 - Prof. dr Michael Humphry
 - Mr Danica Vasiljević-Prodanović
 - Prof. dr Saša Mijalković
 - Dr Sanja Čopić
 - Ljiljana Stevković
 - Jelena Dimitrijević
- *Neophodni koraci ka standardizaciji ponašanja i taktike policijskih službenika prema žrtvama kriminala i razvoj sveobuhvatnog pristupa u radu sa žrtvama* (OEBS). Radioncu su vodili: Stig Maansson, rukovodilac jedinice za obrazovanje i obuku policije, Odeljenje za sprovođenje zakona Misije OEBS u Srbiji, predstavnik Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka VDS, Verica Trninić, savetnica u Apelacionom javnom tužilaštvu u Beogradu, dr Magnus Lindgren, generalni sekretar fondacije Bezbedna Švedska/Tryggare Sverige i Karl Ake Pettersson, predsedavajući fondacije Bezbedna Švedska/Tryggare Sverige.

Kroz poster prezentacije predstavljene su sledeće organizacije i nezavisna tela i njihov rad: Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, Udruženje roditelja iz Beograda i Viktimološko društvo Srbije. Uz to, kroz postere su svoje radove predstavili i studenti i studentkinje Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu: Milica Popović, Una Radovanović, Mario Stanojević, Zorica Milosavljević, Natalija Cecelja, Milica Luković, Julijana Tovilović i Jasmina Todorović.

Pored navedenih izlagača-izlagačica, Konferencija je okupila još oko 30 učesnika (sudija, tužilaca, policijskih službenika, predstavnika nevladinih i međunarodnih organizacija, naučnih radnika i slično).

Organizacioni i programski odbor Konferencije činili su: prof. dr Slobodan Savić, prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Nevena Petrušić, prof. dr Slobodanka Konstantinović-Vilić, doc. dr Đorđe Alempijević, dr Ivana Stevanović, dr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić. Pored Organizacionog odbora, u organizaciji i realizaciji Konferencije učestvovali su i Tamara Kljajić, Bejan Šaćiri, Nikola Petrović i volonteri-ke VDS.

Sredstva za organizovanje konferencije su obezbeđena iz plaćenih kotizacija i od Fonda za otvoreno društvo.

❖ Istraživanja

Mapiranje obima i karakteristika rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada i odgovora društva na nju

Aprila 2011. godine, Viktimološko društvo Srbije je počelo sa realizacijom jednogodišnjeg projekta pod nazivom *Mapiranje obima i karakteristika rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada i odgovora društva na nju*. Ovaj projekat je deo šireg programa Agencije Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women) *Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava žena u Srbiji i u Crnoj Gori*. Projekat *Mapiranje obima i karakteristika rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada i odgovora društva na nju* ima za cilj da doprinese poboljšanju sveukupnog položaja žena na tržištu rada i zaštiti žena koje su izložene različitim oblicima diskriminacije na tržištu rada i to kroz unapređenje odgovora države na rodno zasnovanu diskriminaciju na tržištu rada. U okviru projekta realizuju se dva istraživanja:

1. Istraživanje obima, strukture i karakteristika diskriminacije žena na tržištu rada, koje ima za cilj dolaženje do podataka o obimu, strukturi i karakteristikama diskriminacije žena na tržištu rada u Srbiji.
2. Istraživanje organizacija i institucija koje dolaze u kontakt sa slučajevima rodne diskriminacije na tržištu rada i koje su u mogućnosti da reaguju u tim situacijama i pruže pomoć i podršku ženama koje se suočavaju sa diskriminacijom u ovom segmentu društvenih odnosa, koje ima za cilj da identifikuje ove institucije i organizacije u Srbiji i njihove kapacitete u pogledu reagovanja u slučajevima rodne diskriminacije na tržištu rada i evidentiranja podataka o ovoj pojavi.

Tokom 2011. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Održan je konsultativni sastanak u Beogradu, 20. juna 2011. godine, i to kao pripremna aktivnost za sprovođenje istraživanja organizacija i institucija koje dolaze ili mogu da dođu u kontakt sa slučajevima diskriminacije žena na tržištu rada. Sastanku su prisustvovala predstavnice državnih institucija, nezavisnih tela, nevladinih i međunarodnih organizacija.
- Analiza početnog stanja - prikupljanje podataka i analiza postojećeg zakonodavstva, izveštaja i drugih materijala državnih organa, institucija i nezavisnih državnih tela, koji dolaze u kontakt sa slučajevima rodne diskriminacije na tržištu rada i koji su u mogućnosti da reaguju u tim situacijama i pruže pomoć, kao i dosadašnjih istraživanja koja su se bavila pitanjem diskriminacije na tržištu rada.
- Pravljenje upitnika za prikupljanje podataka u okviru oba pomenuta istraživanja.
- Pilot istraživanje u cilju testiranja instrumenta za prikupljanje podataka o obimu, strukturi i karakteristikama diskriminacije žena na tržištu rada
- Obuka anketara/anketarki – jednodnevnu obuku, koja je održana 15. jula 2011. godine u Beogradu, prošlo je 16 osoba, koje su potom prikupljale podatke na terenu putem neposrednih intervjuua. Cilj obuke je bio upoznavanje anketara-ki sa predmetom, ciljevima i metodologijom istraživanja.
- Prikupljanje podataka – za prikupljanje podataka korišćena je metoda ispitivanja i to putem intervjuua (u oba pomenuta istraživanja) i (elektronske) ankete (u okviru istraživanja postojećih institucija i organizacija).
- Obrada podataka.

U realizaciju projekta neposredno su bili uključeni: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić, Bejan Šaćiri i anketari-ke: Tamara Kljajić, Una Radovanović, Mario Stanojević, Ana Dešić, Milka Basta, Ana Kajari, Ivana Vitas, Sofija Radivojević, Hristina

Damjanović, Biljana Diković, Vera Jovović, Jelena Macura, Milena Horvat, Nataša Tanjević i Natalija Cecelja.

Projekat je deo programa Agencije Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women) *Unapređenje ekonomskih i socijalnih prava žena u Srbiji i u Crnoj Gori*, koji je finansijski podržan od strane Vlade Kraljevine Norveške.

Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru

Viktimološko društvo Srbije počelo je sa realizacijom dvogodišnjeg (2011-2013) projekta pod nazivom *Ljudska prava žena u zatvoru - Zalaganje za žene žrtve nasilja koje se nalaze u zatvoru*. Projekat ima za cilj da doprinese poboljšanju uslova života žena u Kazneno-popravnom zavodu za žene u Požarevcu, osnaživanju zatvorenica, posebno onih koje su ranije trpele nasilje, i pružanju podrške u procesu njihove reintegracije. Uz to, ovaj projekat bi trebalo da doprinese smanjivanju marginalizacije i diskriminacije pojedinih kategorija zatvorenica, kao i jačanju kapaciteta zatvorskog osoblja za senzitivniji odnos prema osuđenicama, posebno onima koje su bile žrtve nasilja. Stoga nam je namera da kroz realizaciju ovog projekta pružimo podršku zaposlenima u Kazneno-popravnom zavodu za žene u Požarevcu u naporima koje oni već ulažu u radu sa osuđenicama uopšte, a posebno sa ženama žrtvama nasilja koje su izvršile krivično delo i nalaze se na izdržavanju zatvorske kazne. Realizacija ovog projekta ujedno omogućava produbljivanje već postojeće saradnje sa KPZ za žene i Upravom za izvršenje krivičnih sankcija, što bi doprinelo održivosti pojedinih projektnih aktivnosti koje bi, po okončanju ovog projekta, trebalo da postanu deo stalnih aktivnosti u KPZ za žene u Požarevcu.

Rad na projektu je podeljen u dve celine:

1. U prvoj godini je planirana realizacija sledećih aktivnosti: istraživanje uslova za izdržavanje kazne lišenja slobode u KPZ za žene u Požarevcu; pružanje podrške osuđenicama, posebno onima koje su ranije trpele nasilje; organizovanje radionica za zatvorenice na teme za koje one izraze interesovanje; pravljenje informativnih brošura i organizovanje konferencija za štampu i sastanaka sa predstavnicima relevantnih institucija u cilju podizanja svesti stručne i opšte javnosti o problemima žena u zatvoru i zalaganja za poboljšanje uslova u zatvoru za žene.
2. Tokom druge godine bi bilo ponovljeno istraživanje uslova u zatvoru za žene, radilo bi se na razvijanju i organizovanju obuke za zaposlene u KPZ za žene o rodno senzitivnom odnosu prema zatvorenicama; sređivanju jedne prostorije u KPZ za žene u kojoj bi zatvorenicama bili dostupni materijali nezavisnih institucija i nevladinih organizacija, a nastavilo bi se sa organizovanjem radionica za zatvorenice, pružanjem podrške i aktivnostima usmerenim na podizanje svesti o problemima i položaju žena u zatvoru i zalaganje za njihovo poboljšanje.

Tokom 2011. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Istraživanje uslova u KPZ za žene i nivoa poštovanja ljudskih prava osuđenica. U okviru ove aktivnosti realizovano je sledeće:
 - Organizovana je radionica za volontere-ke VDS (13. april 2011. godine) s ciljem njihovog upoznavanja sa projektom, sistemom izvršenja krivičnih sankcija, s posebnim akcentom na međunarodne i evropske standarde u vezi sa izvršenjem kazne lišenja slobode, kao i sa instrumentima koji se koriste za prikupljanje podataka o uslovima u zatvoru i nivou poštovanja prava osuđenica.
 - Pravljenje instrumenata za prikupljanje podataka.
 - Prikupljanje podataka, i to:
 - Posmatranjem uslova u zatvoru (poseta KPZ za žene organizovana je 26. aprila 2011. godine za grupu od 6 volontera i 2 koordinatorke projektnih aktivnosti),
 - Putem intervjua sa osuđenicama i zaposlenima u KPZ za žene u Požarevcu.

- Kampanja za zlostavljene žene koje su počinile (bilo kakav) zločin zbog nasilja koje su trpele, kojom je nastavljena, pre devet godina započeta kampanja *Amnestija za žrtve nasilja - Dokle robijom na robiju?*. U okviru ove aktivnosti, identifikovane su žene koje će u narednom periodu činiti ključnu ciljnu grupu za zalaganje – starije žene (preko 60 godina) koje su bile žrtve višegodišnjeg porodičnog nasilja i koje su u vezi sa njim izvršile krivično delo.
- Pružanje podrške osuđenicama, i to: emotivne podrške, praktične pomoći i pravne pomoći. Podrška se pruža tokom direktnih kontakata sa osuđenicama, koji se odvijaju u KPZ za žene, kao i putem pisama i telefonskih razgovora.
- Lobiranje državnih organa – u okviru ove aktivnosti održani su sastanci sa predstavnicima Uprave za izvršenje krivičnih sankcija Ministarstva pravde Republike Srbije i upravnicom KPZ za žene Ankom Gogić-Mitić.
- Podizanje svesti javnosti o ženama u zatvoru i njihovim problemima – Viktimološko društvo Srbije je organizovalo konferenciju za štampu 5. maja 2011. godine u Beogradu. Cilj konferencije je bio da upozna javnost sa projektom i aktivnostima vezanim za projekat, kao i da skrene pažnju javnosti na probleme ženskog zatvora, kao i samih zatvorenica. Na konferenciji su govorile: Jasmina Nikolić, rukovoditeljka službe VDS info i podrška žrtvama, Anka Gogić-Mitić, upravnica KPZ za žene i prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka Viktimološkog društva Srbije.
- Organizovanje serije od šest radionica za osuđenice pod nazivom *Ka životu bez nasilja*. Radionice su organizovane za grupu od 10 osuđenica, s ciljem da žene nauče da prepoznaju nasilje, viktimizaciju i nasilničko ponašanje, da prepoznaju psihičke procese u sebi i drugima vezano za nasilje, da steknu veštine i znanja neophodna za konstruktivno nošenje sa konfliktima, za izlazak iz situacije nasilja i prevenciju sopstvenog nasilnog ponašanja, kao i da se osnaže za jedan kvalitetniji odnos sa sobom i drugima. Radionice se organizuju u periodu oktobar-decembar 2011. godine u prostorijama KPZ za žene. Radionice su koncipirale i realizovale: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić.

U realizaciju projektnih aktivnosti neposredno su bili uključeni: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić, Bejan Šaćiri, Ljiljana Stevković, Jelena Dimitrijević, Tamara Kljajić, Mirjana Tripković, Jelena Srnić, Nikola Petrović, Natalija Cecelja i advokat Momčilo Jovanović.

Projekat se realizuje uz finansijsku podršku Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte (Mađarska).

Borba protiv trgovine ljudima u cilju radne eksploatacije

U saradnji sa Univerzitetom u Tilburgu (Holandija), Institutom za ljudska prava Ludvig Boltzman (Austrija), Univerzitetom Deusto (Španija) i Univerzitetom Krajova (Rumunija), Viktimološko društvo Srbije nastavilo je svoje aktivnosti i u 2011. godini na realizaciji istraživačkog projekta *Borba protiv trgovine ljudima u cilju radne eksploatacije*. Cilj ovog projekta bio je dolaženje do saznanja u kojoj meri je trgovina ljudima u cilju radne eksploatacije rasprostranjena, da li se i na koji način ovi slučajevi procesuiraju i koji oblici zaštite stoje na raspolaganju žrtvama. Takođe, cilj projekta je bio i dolaženje do saznanja da li se, na koji način i koliko efikasno ostvaruje prekogranična saradnja nadležnih državnih organa, pre svega policije, sudova i tužilaštava, prilikom procesuiranja slučajeva trgovine ljudima u cilju radne eksploatacije. Celokupan projekat bio je usmeren na identifikovanje problema i prepreka, ali i primera dobre prakse kako bi se poboljšala prekogranična saradnja, kako u pogledu krivičnog gonjenja učinilaca, tako i zaštite žrtava ovog vida kriminaliteta. U realizaciju projekta su neposredno su bile uključene dr Vesna Nikolić-Ristanović i dr Sanja Čopić.

U okviru projekta, dr Sanja Čopić je učestovala na sastanku istraživača u Beču (Austrija), februara 2011. godine, kao i na završnom seminaru, koji je održan 8. aprila 2011. godine u Tilburgu (Holandija) na kome je prezentovala koautorski rad sa prof. dr Vesnom Nikolić-Ristanović pod nazivom *(Male) Victims of THB for Labor Exploitation: A Different Approach?*

Rezultati rada na projektu objavljeni su u: Nikolić-Ristanović, V., Čopić, S. (2011) *Combating Trafficking in Human Beings for Labor Exploitation in Serbia*, in C. Rijken, (ed.) *Combating Trafficking in Human Beings for Labor Exploitation*, Nijmegen, Wolf legal publishers, p.223-282

Realizaciju projekta finansirala je Evropska komisija – Uprava za pravdu, slobode i bezbednost. Međutim, pošto Srbija nije kandidat za članstvo u EU nismo dobili finansiranje rada na projektu (rad na projektu je bio volonterski), već samo naknadu troškova učešća na sastancima istraživača i nabavke literature.

Intensifying anti-corruption policy in Serbia by furthering law enforcement transparency and evidence based policy making

Istraživački projekat *Intensifying anti-corruption policy in Serbia by furthering law enforcement transparency and evidence based policy making* realizovan je u periodu od 1. oktobra 2010. do 1. oktobra 2011. godine. Projekat je realizovan u saradnji sa Univerzitetom u Tilburgu (Holandija). Uloga VDS u realizaciji ovog projekta bila je: administriranje projekta, organizovanje sastanaka projektnog odbora, fokus grupa i slično, dok je Jelena Dimitrijević, članica VDS, bila uključena kao lokalna mlada istraživačica na ovom projektu.

Glavne projektne aktivnosti uključile su:

- Organizovanje sastanaka sa predstavnicima nadležnih državnih organa i institucija (Ministarstva pravde, Ministarstva unutrašnjih poslova, Saveta za borbu protiv korupcije, Agencije za borbu protiv korupcije, tužilaštava, sudova, Republičkog zavoda za statistiku i tako dalje)
- Prikupljanje podataka o korupciji iz pisanog materijala različitih institucija (saopštenja, izveštaja i drugih pisanih materijala Republičkog zavoda za statistiku, tužilaštava, sudova i policije na svim nivoima), putem intervjua sa predstavnicima relevantnih institucija, iz sudskih presuda u slučajevima korupcije i medijskog izveštavanja o slučajevima korupcije.
- Kvalitativna analiza podataka
- Pisanje istraživačkog izveštaja.

Koordinator projekta bio je prof. dr Petrus Van Duyne. Realizaciju projekta finansijski je podržala Ambasada Kraljevine Holandije.

Suočavanje s prošlošću i izgradnja mira na Zapadnom Balkanu

Projekat *Suočavanje s prošlošću i izgradnja mira na Zapadnom Balkanu* realizuje Berghof Institut iz Berlina (Nemačka). Uloga VDS u realizaciji ovog projekta podrazumeva: konsalting oko metodologije i pomoć u prikupljanju podataka u Srbiji putem intervjua sa predstavnicima organizacija žrtava rata i organizacija za ljudska prava. Tokom 2011. godine nastavilo se sa prikupljanjem podataka putem intervjua, a rađeni su i transkripti intervjua koji su vođeni u Srbiji, BiH i Hrvatskoj.

U realizaciju predviđenih aktivnosti neposredno su bili uključeni: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović (konsultantkinja), Jasmina Nikolić, Nikola Petrović, Bejan Šaćiri i dr Sanja Čopić (prikupljanje podataka putem intervjua i transkripti intervjua), dok su Tamara Kljajić, Jelena Srnić i Natalija Cecelja pomagale u pravljenju transkripata intervjua.

Razvijanje metodologije monitoringa primene zakona i prakse u vezi sa nasiljem nad ženama u Srbiji

Nastavak projekta, koji je započeo 2010. godine u saradnji sa UN Women. Uloga VDS u realizaciji ovog projekta bila je: razvijanje metodologije monitoringa primene zakona i prakse u vezi sa nasiljem nad ženama u Srbiji i pilot istraživanje. U 2011. godini je završeno prikupljanje podataka iz sudskih predmeta, kao i obrada i analiza podataka. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je analizirala dobijene podatke i napisala studiju pod nazivom *Monitoring application of legislation and polices regarding violence against women in Serbia: pilot survey findings*, koja je u septembru 2011. godine prezentovana na sastanku Gender theme group, koja okuplja predstavnike-ice državnih institucija i nevladinih organizacija.

U realizaciju projekta neposredno su bili uključeni: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović (konsultantkinja UNIFEM za razvijanje metodologije monitoringa primene zakona i prakse u vezi sa nasiljem nad ženama u Srbiji), dr Sanja Čopić, Ljiljana Stevković i Natalija Cecelja (prikupljanje podataka iz sudskih predmeta) i Bejan Šaćiri (unos i obrada podataka).

Žrtve kriminaliteta: međunarodni kontekst i situacija u Srbiji

U saradnji sa Odeljenjem za sprovođenje zakona Misije OEBS u Srbiji, prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je tokom 2011. godine radila na pisanju koautorske knjige sa dr Magnus Lindgrenom iz organizacije Sigurna Švedska pod nazivom *Crime victims: international and Serbian perspective*. Knjigu je sa engleskog jezika na srpski prevela dr Sanja Čopić.

Cilj ove knjige je da ukaže na položaj žrtava kriminaliteta u Srbiji, koristeći pri tome saznanja i iskustva na međunarodnom planu, a prvenstveno saznanja o razvoju i istraživanjima sprovedenim u Švedskoj. Ova knjiga opisuje uobičajene reakcije i potrebe žrtava, i ističe načine na koje društvo može da poboljša svoju podršku žrtvama kriminaliteta. Ova publikacija bi tako trebalo da pruži stručnjacima koji svakodnevno dolaze u kontakt sa žrtvama i rade sa njima, poput policije, socijalnih radnika, službi za pomoć žrtvama, sudija, tužilaca, zdravstvenih stručnjaka, priliku da sagledaju trenutnu situaciju u pogledu položaja žrtava i odnosa prema njima i razmotre korake kojima bi se usluge i sistem brige o žrtvama kriminaliteta unapredili.

Knjiga je predstavljena na Drugoj godišnjoj konferenciji Viktimološkog društva Srbije *Žrtve kriminaliteta i žrtve rata: međunarodni i domaći kontekst*, koja je održana 24. i 25. novembra u Beogradu. Knjiga je poslužila kao osnov za osmišljavanje i realizaciju radionice pod nazivom *Neophodni koraci ka standardizaciji ponašanja i taktike policijskih službenika prema žrtvama kriminala i razvoj sveobuhvatnog pristupa u radu sa žrtvama*, koja je organizovana tokom konferencije a čija su ključna ciljna grupa bili policijski službenici MUP RS.

Pripreme za početak projekta Developing alternative understandings of security and justice through restorative justice approaches in intercultural settings within democratic societies (ALTERNATIVE)

Developing alternative understandings of security and justice through restorative justice approaches in intercultural settings within democratic societies (ALTERNATIVE) je zajednički projekat, koji će Viktimološko društvo Srbije realizovati od 2012. godine u saradnji sa sledećim partnerima: Katholieke Universiteit Leuven (Belgija), Norwegian Social Research (Norveška), Institute for the Sociology of Law and Criminology (Austrija), European Forum for Restorative Justice, Foresee Research Group (Mađarska), University of Ulster (Severna Irska). U okviru projekta planirano je da se sprovede akciono istraživanje u kome će biti primenjen koncept Trećeg puta na interetničke sukobe u Srbiji, da se nastavi rad na razvoju modela istine i pomirenja u Srbiji i podizanju svesti javnosti, kao i na daljem promovisanju Asocijacije i ideje Trećeg puta u regionu, zemlji i svetu. Tokom 2011. godine radilo se na pripremnim radnjama u procesu usaglašavanja projekta sa zahtevima EU. Na pripremnim aktivnostima radila je prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović. Koordinator projekta je Katholieke Universiteit Leuven iz Belgije. Projekat finansira EU kroz program FP7.

Istraživanje i analiza rada Službe VDS info i podrška žrtvama

Kontinuirano istraživanje rada Službe *VDS info i podrška žrtvama* sprovodi se od 2004. godine, dok se od sredine 2005. godine podaci vode i obrađuju uz korišćenje za to posebno konstruisanog upitnika i na osnovu usvojene jedinstvene metodologije njihovog unosa i obrade. Na ovaj način postavljena je osnova za redovno praćenje, istraživanje, poređenje i analizu rada, odnosno podataka Službe, za bolje povezivanje teorije i prakse, kao i za kvalitetnije korišćenje ukupnih kapaciteta Viktimološkog društva Srbije. Osim toga, na ovaj način postavljena je i osnova jednoobraznog vođenja podataka kojima raspolaže Služba *VDS info i podrška žrtvama*.

Službi su se u toku 2010. godine obratile 302 žrtave, pri čemu su nasilje na radnom mestu (64,2%) i nasilje u porodici (17,5%) bili najčešći razlozi javljanja. Analiza rada Službe u 2010. godini objavljena je u: Ćopić, S., Tripković, M., Šaćiri, B. (2011) „Podrška žrtvama kriminaliteta: analiza rada Službe VDS info i podrška žrtvama u 2010. godini“, *Temida*, 2: p. 77-98.

Ovo je samofinansirajuća aktivnost.

❖ Edukacija

Trening za rad sa žrtvama nasilja u porodici

Trening za rad sa žrtvama nasilja u porodici održan je na Zlatiboru, 9. jula 2011. godine u organizaciji NVO Oaza sigurnosti iz Kragujevca, a u okviru projekta ove organizacije pod nazivom „Pravno savetovalište za žrtve nasilja u porodici“, koji finansira Vlada Kraljevine Norveške kroz program UNDP i Ministarstva rada i socijalne politike, Uprave za rodnu ravnopravnost „Borba protiv seksualnog i rodno baziranog nasilja“. Trening je organizovan za grupu advokata, advokatskih pripravnika i diplomiranih pravnika, koji u okviru programa NVO Oaza sigurnosti pružaju besplatnu pravnu pomoć žrtvama nasilja u porodici. Cilj treninga bio je upoznavanje polaznika-ca sa viktimizacijom nasiljem u porodici, njenim posledicama i potrebama žrtava, sa fazama oporavka žrtve, međunarodnim standardima u pogledu odnosa prema žrtvama i strategijama dobre komunikacije u radu sa žrtvama nasilja u porodici. Trening su držale dr Sanja Ćopić i Jasmina Nikolić.

Trening Mobing – pojavni oblici, podrška žrtvama, zakonska regulativa i mogućnost primene medijacije i bazična obuka posrednika

Trening *Mobing – pojavni oblici, podrška žrtvama, zakonska regulativa i mogućnost primene medijacije i bazična obuka posrednika* se sastoji iz dva dela. Cilj prvog dela treninga je upoznavanje polaznika-ca sa osnovnim pojmovima u vezi sa zlostavljanjem na radu (mobingom) i njegovim pojavnim oblicima, potom sa osnovnim principima podrške žrtvama i osnažujućom komunikacijom, postojećim službama za pomoć i podršku žrtvama mobinga, kao i sa Zakonom o sprečavanju zlostavljanja na radu i posredovanjem kao oblikom rešavanja sukoba na radnom mestu. Drugi deo treninga ima za cilj polaznike-ce osposobi da razumeju teorijski okvir i principe posredovanja, da zauzmu neutralnu posredničku poziciju između dve strane i da vode proces posredovanja kroz osnovne faze primenjujući potrebne komunikacijske veštine. Tokom 2011. godine organizovan je trening za jednu grupu polaznica. Organizacija treninga je finansirana od kotizacija učesnica. Trening su koncipirale i realizovale Mirjana Tripković, Olga Kićanović, Jasmina Nikolić i dr Sanja Ćopić.

Obuka o rodnoj ravnopravnosti i rodno baziranom nasilju

Na osnovu kurikuluma za obuku o rodnoj ravnopravnosti i rodno baziranom nasilju za Službu za upravljanje kadrovima Vlade RS, koji je tokom 2010. godine razvila dr Sanja Čopić kao konsultantkinja angažovana od strane Uprave za rodnu ravnopravnost Ministarstva rada i socijalne politike RS, tokom 2011. godine, u Službi za upravljanje kadrovima organizovane su jednodnevne obuke za državne službenike. Cilj ovih obuka bio je sticanje osnovnih teorijskih znanja u oblasti rodne ravnopravnosti i upoznavanje polaznika-ca sa: osnovnim pojmovima u oblasti rodne ravnopravnosti, relevantnim međunarodnim dokumentima i nacionalnim zakonodavstvom u oblasti rodne ravnopravnosti i mehanizmima rodne ravnopravnosti. Obuke su držale dr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić.

Radionice za istraživače i istraživačice VDS

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je osmislila i održala dve jednodnevne radionice za istraživače i istraživačice VDS. Jedna radionica je bila posvećena kvantitativnoj, a druga kvalitativnoj analizi. Radionice su organizovane 13. jula i 2. avgusta 2011. godine. Obe radionice su prošle: Sanja Čopić, Bejan Šaćiri, Ljiljana Stevković i Jelena Dimitrijević.

❖ Pružanje podrške žrtvama kriminaliteta

Služba VDS info i podrška žrtvama

Služba *VDS info i podrška žrtvama* počela je sa radom 2003. godine. Namenjena je žrtvama kriminaliteta, i to kako ženama tako i muškarcima. Žrtvama kriminaliteta pružaju se:

- informacije o njihovim pravima i načinu njihovog realizovanja,
- emotivna podrška,
- pravna pomoć,
- upućivanje na druge službe/organizacije u zavisnosti od konkretnih potreba žrtve
- podrška na sudu.

Usluge koje žrtvama kriminaliteta nudi Služba su besplatne. Osnovni principi kojima se u radu rukovodi osoblje Službe su poverenje, poštovanje žrtve, njenih prava, potreba i osećanja, kao i poverljivost informacija koje žrtve koje nas kontaktiraju daju.

Tokom 2011. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Organizovan je trening za volontere (april/maj 2011.) Trening su koncipirale dr Vesna Nikolić-Ristanović, Jasmina Nikolić, Ivana Vidaković i dr Sanja Čopić. Pored njih, u realizaciji treninga učestvovali su Mirjana Tripković i Bejan Šaćiri. Trening je prošlo 12 volontera-ki, koji su potom uključeni u rad Službe.
- Pružanje podrške žrtvama – od početka godine do 1. novembra Službi su se obratile 234 žrtve.
- Volonteri/ke su imali/e redovne interne supervizije i eksterne supervizije.

Rukovoditeljka Službe je Jasmina Nikolić; prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je zadužena za eksternu superviziju, dok unutrašnju superviziju rada volontera/ki sprovode Jasmina Nikolić i Mirjana Tripković.

U rad službe tokom 2011. godine bile su uključene sledeće osobe: Mirjana Tripković, Nikola Petrović, Mima Vasiljević, Sanja Čopić, Bejan Šaćiri, Aleksandra Pavlović, Tamara Kljajić, Sanja Popov, Natalija Cecelja, Jelena Srnić, Anja Miladinović, Milena Horvat, Hristina Damjanović, Ana Dešić, Zorica Milosavljević, Milica Popović, Marijana Šuleić, Mara Đorđević, Ivana Menovska, Mario Stanojević, Una Radovanović i Nora Ivanišević.

Tokom 2011. godine članica VDS Jadranka Radovanović je, u okviru Doma omladine, radila na pružanju psihološke pomoći osobama koje je Služba uputila na nju. Za pružanje pravne pomoći bili

su zaduženi članovi-članice VDS Olga Kićanović, Radovan Ristanović i Momčilo Jovanović. Oba vida pomoći su pružana volonterski.

Rad Službe je u 2011. godini bio samofinansirajuća aktivnost.

❖ Istina i pomirenje

Tokom 2010. godine nastavilo se sa aktivnostima usmerenim na dalji razvoj Asocijacije ZAIP, i to kroz sledeće aktivnosti:

- Rad na promovisanju ideje Trećeg puta u zemlji, regionu i svetu, kroz distribuciju pristupnica, lifleta, brošura, godišnjaka i Temida u kojima se nalaze tekstovi o radu i razvoju Asocijacije ZAIP na konferencijama, okruglim stolovima i slično – samofinansirajuća aktivnost.
- Uključivanje novih članova/ica u Asocijaciju.
- Ažuriranje mailing liste i liste članova Asocijacije.
- Organizovan je sastanak sa predstavnikom Udruženja veterana ratnih invalida ratova od 1990. godine – sastanak je održan u prostorijama VDS u Beogradu, 31. maja 2011. godine.
- Organizovan je sastanak sa Željkom Vukelićem, predsednikom Upravnog odbora Udruženja učesnika oružanih sukoba na prostoru bivše Jugoslavije – sastanak je održan u prostorijama VDS u Beogradu, 18. jula 2011. godine.
- Studijski boravci prof. dr Vesne Nikolić-Ristanović u Australiji i Nemačkoj, koji su, između ostalog, od značaja za dalji razvoj ideje Trećeg puta i Asocijacije:
 - Predavanja
 - Predavanje na Univerzitetu New South Wels, Sidnej, Australija: *The third way: bridging the gap between impunity and revenge* (Network for Interdisciplinary Studies of Law seminar)
 - Predavanje u Berghof centru za istraživanje konflikata, Berlin, Nemačka *War victimization and addressing atrocities in post-conflict period: toward holistic approach*
 - Upoznavanje sa funkcionisanjem centara koji se bave temama rata, rešavanja konflikata i suočavanjem s prošlošću, kao i pojedinim projektima: Peace and Conflict Studies Center (Sidnej, Australija), Berghof Conflict Research Center (Berlin, Nemačka), Projekat Peacebuilding compared, Australian National University (Kambara, Australija).
 - Širenje mreže kontakata sa značajnim ljudima i produblјivanje postojećih, kao i dolaženje do korisnih informacija i ideja za dalji rad.
 - Diskusija rezultata projekta o suočavanju s prošlošću, čitanje materijala i povratne informacije (Berghof Conflict Research Center).
 - Istraživanje:
 - Načina dokumentovanja i predavljanja podataka o viktimizaciji i ratnim zločinima-kršenjima ljudskih prava u Nemačkoj kroz neposredni uvid u memorijale i muzejske postavke u Berlinu
 - Istraživanje literature i silabusa o tranzicionoj pravdi, sa posebnim akcentom na dokumentovanje viktimizacije i ratnih zločina, i modela pomirenja u svetu
 - Ključni neposredni ishodi navedenih aktivnosti prof. dr Vesne Nikolić-Ristanović:
 - Početak rada na razvoju zajedničkog projekta sa Berghof centrom, koji bi bio follow-up projekta koji je realizovan i zasnovan na principima Trećeg puta.
 - Napravljena skica rada o modelima pomirenja, sa prof. dr Jelenom Srnom, koji će poslužiti za dalji razvoj ideje Trećeg puta.

Tokom 2011. godine u Asocijaciju se učlanilo 5 novih članova, tako da Asocijacija trenutno ima 111 članova (pojedina-pojedinki i organizacija).

❖ Izdavačka delatnost

Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu Temida

Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu *Temida* izlazi redovno od 1998. godine, i to četiri puta godišnje. Radovi koji su štampani u celini na srpskom jeziku, sadrže apstrakte i ključne reči na engleskom jeziku, dok se radovi stranih autora objavljuju u originalu ili u prevodu. Radovi podležu dvostrukoj anonimnoj recenziji.

U 2011. godini izabrana je nova redakcija u sastavu: prof. dr Nevena Petrušić (glavna i odgovorna urednica), dr Sanja Čopić (zamenica glavne urednice), prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Oliver Bačanović (Makedonija), prof. dr Slobodanka Konstantinović-Vilić, prof. dr Jelena Srna, prof. dr Jo-Anne Wemmers (Kanada), mr Ruth Jamieson (Velika Britanija) i Nikola Petrović. Savet časopisa čine: prof. dr Slobodan Savić, prof. dr Nataša Mrvić-Petrović, doc. dr Mirjana Dokmanović i dr Ivana Stevanović, dok su počasni članovi Saveta: prof. dr Dušan Cotić, prof. dr Mark Groenhuijsen (Holandija) i prof. dr Gerd Fedrinand Kirchhof (Nemačka, Japan).

U 2011. godini časopis *Temida* je od strane Ministarstva prosvete i nauke RS kategorisan kao časopis nacionalnog značaja (M51).

Tokom 2011. godine iz štampe su izašla dva broja: *Žrtve i restorativna pravda* i *Društvo kao žrtva*. Broj 3, koji nosi naziv *Deca: učinioci nasilja, žrtve, posmatrači* se nalazi u štampu, a u pripremi je i broj 4 sa temom broja *Zločini iz mržnje*. Štampanje časopisa *Temida* u 2011. godini finansijski je pomoglo Ministarstvo prosvete i nauke RS.

Tokom 2011. godine neke od ključnih aktivnosti vezanih za časopis *Temida* uključile su i sledeće:

- Održana su dva sastanka redakcije časopisa *Temida* (27. januara i 5. jula 2011. godine).
- Održani su sastanci glavne i odgovorne urednice i njene zamenice sa direktorkom VDS, kao i sastanak glavne i odgovorne urednice, zamenice glavne i odgovorne urednice, tehničke urednice i sekretara časopisa.
- Direktorka VDS je prisustvovala sastanku u Narodnoj biblioteci, koji je organizovan 25. oktobra 2011. godine za predstavnike časopisa koji su u sistemu DOI.
- 18. aprila 2011. godine u Kulturnom centru u Nišu održana je promocija časopisa *Temida* s akcentom na promociju broja 4 iz 2010. godine s temom *Nasilje nad decom*. Na promociji su govorile:
 - Prof. dr Nevena Petrušić, glavna i odgovorna urednica časopisa *Temida*, koja je predstavila časopis
 - Dr Sanja Čopić, zamenica glavne i odgovorne urednice i predsednica UO VDS, koja je predstavila rad VDS i dosadašnja izdanja
 - Doc. dr Nataša Tanjević, koja je predstavila rad pod nazivom „Krivičnopravna zaštita dece žrtava seksualnog nasilja u Srbiji“
 - Nada Banjanin-Đuričić, koja je predstavila rad pod nazivom „I učenici imaju prava“
- Unapređen je proces recenziranja radova, a radilo se i na jasnijem utvrđivanju procedura odlučivanja o objavljivanju radova u *Temidi*, što je posebno važno s obzirom da je *Temida* ušla u višu kategoriju naučnih časopisa;
- Napravljena je baza recenzenata, koji su recenzirali radove u *Temidi* i kojima mogu i nadalje da se šalju radovi na recenziranje zbog njihove kompetentnosti za oblasti kojima se časopis bavi;
- Sačinjen je izveštaj o citiranosti radova objavljenih u *Temidi* (autocitiranje) i u drugim knjigama i časopisima i to u radovima koji su objavljeni u *Temidi* tokom 2009. i 2010. godine, kao i u prva dva broja za 2011. godinu, što je važno za praćenje autocitiranja kao parametra koji je važan za status časopisa;

- Saradnice u Odeljenju serijskih publikacija Narodne biblioteke su napravile bibliografiju časopisa *Temida*, od prvog broja pa zaključno sa 2010. godinom. Bibliografija će biti objavljena u broju 4 časopisa *Temida* za 2011. godinu.
- Tokom 2011. godine na časopis je bilo pretplaćeno 8 (fizičkih i pravnih) lica.
- Tokom 2011. godine realizovana je razmena časopisa *Temida* sa 12 časopisa iz zemlje i inostranstva.

Knjige

Nikolić-Ristanović, V., Čopić, S. (ur.) (2011) *Prava žrtava i EU: izazovi pružanja pomoći*, Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej. - U knjizi su prezentovani radovi sa Prve godišnje konferencije Viktimološkog društva Srbije, koja je održana novembra 2010. godine. Izdavanje knjige finansijski su pomogli Fond za otvoreno društvo i Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj RS.

Saradnja sa visokoškolskim ustanovama i međunarodni internship programi

- Pošto je Viktimološko društvo Srbije naučna baza Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu, tokom 2011. godine su iz predmeta *Viktimologija* držane vežbe u prostorijama VDS, dok su članice i članovi VDS gostovali na predavanjima na FASPER-u.
- Obavezna studentska praksa – Tamara Kljajić, studentkinja Filozofskog fakulteta, Odseka za psihologiju je prošla obaveznu stručnu praksu u Viktimološkom društvu Srbije.
- Od septembra 2010. do februara 2011. godine Elisa Domeniconi iz Švajcarske se nalazila na šestomesečnom internship programu u VDS a na osnovu potpisanog memoranduma o saradnji sa SYNI Program of Lausanne City Council. Tokom boravka u VDS, Elisa je radila na pisanju predloga projekata, traženju potencijalnih finansijera, istraživanju literature i drugih materijala u vezi sa trgovinom ljudima, istinom i pomirenjem, primenom posredovanja u slučajevima zlostavljanja na radu, diskriminacijom žena na tržištu rada i slično.

Učešće članova i članica VDS u radu organa i tela međunarodnih i domaćih organizacija

- Na 11. Godišnjoj konferenciji Evropskog udruženja za kriminologiju, koja je održana u Viljnsu, Litvanija, prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je izabrana za predsednicu ove prestižne organizacije, koja okuplja kriminologe iz oko pedeset evropskih zemalja.
- Dr Mirjana Dokmanović je izabrana za direktorku IANSA - globalne mreže organizacija koje se bore protiv nasilja upotrebom vatrenog i malokalibarskog oružja, čije se sedište nalazi u Londonu, Engleska.
- Radovan Ristanović je predstavnik Viktimološkog društva Srbije u Glavnom odboru Evropskog pokreta u Srbiji.

Osobe koje su bile angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2011. godini

Tokom 2011. godine na realizaciji projekata i stalnih aktivnosti VDS bili su angažovani:

- 1 osoba u stalnom radnom odnosu – Jasmina Nikolić, rukovoditeljka službe VDS info i podrška žrtvama
- 1 pripravnik u okviru programa Nacionalne službe za zapošljavanje „Prva šansa“ - Bejan Šaćiri
- 5 osoba angažovanih po ugovoru o autorskom delu – prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić, Nikola M. Petrović, Mirjana Tripković i Tamara Kljajić
- 1 računovođa – Bernada Ljubinković

- 1 osoba koja održava web site – Tatjana Orelj
- 1 spoljna saradnica – mr Ivana Vidaković
- 20 volontera/volonterki u službi VDS info i podrška žrtvama – Bejan Šaćiri, Nikola Petrović, Mima Vasiljević, Aleksandra Pavlović, Tamara Kljajić, Sanja Popov, Natalija Cecelja, Jelena Srnić, Anja Miladinović, Milena Horvat, Hristina Damjanović, Ana Dešić, Zorica Milosavljević, Milica Popović, Marijana Šuleić, Mara Đorđević, Ivana Menovska, Mario Stanojević, Una Radovanović i Nora Ivanišević
- 2 volonterke-istraživačice: Jelena Dimitrijević i Ljiljana Stevković

Učešće članova i volontera VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu tokom 2011. godine (u ime VDS ili sa prezentacijama aktivnosti VDS)

Vesna Nikolić-Ristanović

- Konferencija o tranzicionoj pravdi, Odeljenje za sociologiju i socijalnu politiku, Univerzitet u Sidneju, Australija, 25. februar 2011. godine. Rad „Reconciliation in Serbia - from approach to model”.
- Konferencija Academy of European Law *Victims of crime in the EU: the post-Lisbon legislative agenda*, Triere (Nemačka), 9-10. jun 2011. godine.
- Trening za trenere o psihotraumi, TENTS mreža (Evropska mreža za traumatski stres), Beograd, april 2011. godine.
- 11. godišnja konferencija Evropskog udruženja za kriminologiju *Rethinking crime and punishment in Europe*, Vilnius, Litvanija, 21-24. septembar 2011. godine. Radovi „Knowing about human traffickers in Serbia: available data and policy implications“ i „Trafficking in Human Beings in Central and Eastern Europe: between profit and survival“
- Druga godišnja konferencija VDS *Žrtve kriminaliteta i žrtve rata: međunarodni i nacionalni kontekst*, Beograd, 24-25. novembar 2011. godine. Radovi „Različita shvatanja pojma žrtve i njihove konsekvence na odnos društva prema viktimizaciji“ i „Evidentiranje podataka o ratnim zločinima i masovnim kršenjima ljudskih prava: mapiranje problema i iskustvo Nemačke“
- Konferencija „Prava žrtava seksualnog i partnerskog nasilja“, Autonomni ženski centra, Beograd, 31. oktobar 2011. godine.
- Research Consortium Workshop, School of Sociology, Social Policy and Social Work Queen’s University, Belfast (Severna Irska), 17-18. novembar 2011. godine.

Sanja Čopić

- Okrugli sto o nacionalnom izveštioju u slučajevima trgovine ljudima, ASTRA i Ambasada Holandije, Beograd, 25. mart 2011. godine.
- Završni seminar u okviru projekta *Combatting Trafficking in Human Beings for Pabour Exploitation*, Tilburg (Holandija), 8. aprila 2011. godine. Koautorski rad sa V. Nikolić-Ristanović „(Male) Victims of THB for Labor Exploitation: A Different Approach?“.
- Međunarodna konferencija *Opservatorija za praćenje nasilja prema ženama*, AŽC, Beograd, 21. april 2011. godine.
- Konferencija Uprave za rodnu ravnopravnost *Odgovor na nasilje nad ženama i u partnerskim odnosima*, Beograd, 29. jun 2011. godine.
- Konferencija Uprave za rodnu ravnopravnost o programima za učinioce nasilja u porodici, Beograd, 6. septembar 2011. godine. Prezentovani rezultati istraživanja nasilja u porodici u Vojvodini.
- Druga godišnja konferencija VDS *Žrtve kriminaliteta i žrtve rata: međunarodni i nacionalni kontekst*, Beograd, 24-25. novembar 2011. godine. Rad „(Ne)vidljivost žrtava u pravosudnim statistikama i značaj anketa o viktimizaciji“.

Jasmina Nikolić

- Evaluacioni sastanak na projektu „Ka sveoubuhvatnom sistemu za suzbijanje nasilja nad ženama u AP Vojvodini“, Ečka, 17-18. januar 2010. godine.

- Trening za trenere o psihotraumi, TENTS mreža (Evropska mreža za traumatski stres), Beograd, april 2011. godine.
- Okrugli sto „Stvaranje mogućnosti za efikasniju primenu zakona o sprečavanju zlostavljanja na radu“, Beograd, 13. oktobar 2011. godine.
- Razvoj kapaciteta organizacija civilnog društva za pružanje socijalnih usluga u kontekstu novog Zakona o socijalnoj zaštiti, Modul 1, 2 i 3, Beograd, 2011. godine.
- UN Women CSEE Expert meeting, Tirana (Albanija), 8-11. novembra 2011. godine.

Mirjana Tripković

- „Zabrana diskriminacije žena“, Beograd, 14. april 2011. godine.

Ljiljana Stevković

- 59. naučno-stručni skup Društva psihologa Srbije *Nаш identitet i društvene promene*, Soko Banja, 1-4. jun 2011. godine. Rad na temu „Primena ankete o viktimizaciji u istraživanju nasilja u porodici“.
- Druga godišnja konferencija VDS *Žrtve kriminaliteta i žrtve rata: međunarodni i nacionalni kontekst*, Beograd, 24-25. novembar 2011. godine. Rad „Evidentiranje i prikaz podataka o nasilju nad decom - mesto žrtve u zvaničnim podacima“.

Jelena Dimitrijević

- Druga godišnja konferencija VDS *Žrtve kriminaliteta i žrtve rata: međunarodni i nacionalni kontekst*, Beograd, 24-25. novembar 2011. godine. Rad „Evidentiranje korupcije i viktimizacije korupcijom“

Bejan Šaćiri

- Druga regionalna konferencija „Političko obrazovanje u demokratskoj tranziciji – izazovi i rezultati“, Beograd, 7–9. juna 2011. godine.
- Druga godišnja konferencija VDS *Žrtve kriminaliteta i žrtve rata: međunarodni i nacionalni kontekst*, Beograd, 24-25. novembar 2011. godine. Koautorski rad sa N. Petrović i T. Kljajić „Žrtve loše psihoterapeutske prakse“.
- Treće zasedanje radne grupe Demokratsko upravljanje „Nezavisna/regulatorna tela i njihova uloga u pretpripručenom procesu - iskustva regiona i zemalja članica EU: Uloga i značaj nezavisnih kontrolnih tela u sprečavanju i borbi protiv diskriminacije“, Narodna skupština RS, Beograd, 9. novembra 2011. godine.

Milica Popović

- Konferencija „Pravo žrtve na kompenzaciju“, Beograd, 13.1 oktobar 2011. godine

Una Radovanović

- Konferencija „Žena, zdravlje i nasilje“, Centar za promociju ženskog zdravlja, Beograd, 1. novembar 2011. godine.

Medijsko istupanje članova VDS

Vesna Nikolić-Ristanović

- 16. maj 2011. godine, TV Kopernikus, Tema: Ljudska prava u zatvoru
- 17. maj 2011. godine, Radio Beograd 202, Tema: Seksualno nasilje na radnom mestu i u drugim odnosima
- 9. novembar 2011. godine, Večernje novosti, Tema: Žene kao izvršiteljke krivičnih dela

Sanja Čopić

- 22. februar 2011. godine, Radio Loznice, Tema: Međunarodni dan žrtava

- 19. maj 2011. godine, novosadski dnevni list Dnevnik, Tema: Nasilje u porodici, s posebnim akcentom na silovanje u braku
- 20. jun 2011. godine, Jutarnji program RTS 1, Tema: Nasilje u porodici

Jasmina Nikolić

22. februar 2011. godine, TV Subotica, Tema: Međunarodni dan žrtava

Posete stručnjaka i studenata iz inostranstva u cilju upoznavanja sa radom VDS i konsultacija u vezi sa njihovim istraživačkim radom

Tokom 2011. godine, Viktimološko društvo Srbije posetili su:

- Elena Stocco (Italija)
- Prof. dr Petrus van Duyne, Univerzitet u Tilburgu (Holandija)
- Stig Maansson, OEBS Misija u Srbiji
- Karl-Ake Pettersson, Stiftelsen Tryggare Sverige (Safe Sweden) (Švedska)
- Prof. dr Michael Humphrey, Odsek za sociologiju i socijalnu politiku, Univerzitet Sidnej (Australija)
- Prof. dr Estela Valverde, Mekvajer Univerzitet, Sidnej (Australija)
- Jelena Kulidžan (Crna Gora)
- Enver Djuliman (Norveška)
- Paul Partner, Independent research and assessment consultant (Velika Britanija)

Donatori

U 2011. godini realizaciju projekata i drugih aktivnosti VDS podržali su:

- Open Society Institute Budapest
- Fond za otvoreno društvo
- Rekonstrukcija ženski fond
- Ambasada Kraljevine Holandije
- OEBS
- Berghof Institut
- EU
- Ministarstvo prosvete i nauke RS
- Vlada Kraljevine Norveške kroz program UN Women

Donatorima se i ovom prilikom zahvaljujemo.

Drugi načini finansiranja

- Kotizacija za treninge i konferenciju
- Članarine
- Pretplata za Temidu

U Beogradu,

25. novembra 2011. godine